

**9. SASTANAK GRADONAČELNIKA GLAVNIH GRADOVA
EUROPSKE UNIJE-IZRAVNI DIJALOG GRADONAČELNIKA S
EUROPSKOM KOMISIJOM
18. OŽUJKA 2021.**

Zagrebačka deklaracija

gradonačelnika glavnih gradova Europske unije

Glavni gradovi EU-a u ranim su se mjesecima 2020. suočili s pandemijom bolesti COVID-19. Pandemija je promijenila živote građana diljem EU-a i svijeta. Budući da glavni gradovi EU-a igraju važnu ulogu u borbi protiv izazova s kojima se gradovi danas suočavaju, poput nezaposlenosti, klimatskih promjena, društvenih i gospodarskih nejednakosti, pozdravljamo otvoren i konstruktivan dijalog s Europskom komisijom kako bi oporavak bio uključiv, održiv i otporan. Glavni gradovi traže od država članica da u oporavak potpuno uključe regionalne i lokalne vlasti.

Izazovi urbanizacije mogli bi se odraziti na način života u gradovima, no oni također donose prilike. Okupljanjem svih partnera, EU-a i gradova, država članica, regija i dionika možemo učinkovito doprinijeti oblikovanju održivog dugoročnog urbanog razvoja i osigurati rješenja za bolji životni standard građana. Bez obzira na veličinu gradovi su svakako građanima najbliža razina vlasti i kao takvi neophodni su za komunikaciju s EU-om. Stoga mi, gradonačelnici glavnih gradova EU-a, nastavljamo izravni dijalog s Europskom komisijom. Ciljevi strateškog programa EU-a za razdoblje 2019. – 2024. ili Programa Ujedinjenih naroda za održivi razvoj do 2030. kao ni ciljevi održivog razvoja ne mogu se postići bez našeg aktivnog sudjelovanja. Glavni su gradovi obrazovna i znanstvena središta te stvaraju poticajnu okolinu za inovacije i pametni rast.

S obzirom na postojeće rasprave o Europskom planu oporavka kao odgovoru na pandemiju bolesti COVID-19: Mehanizam za oporavak i otpornost i Instrument za tehničku potporu

Pozdravljamo prijedlog Europske komisije koji se odnosi na Mehanizam za oporavak i otpornost¹ kojim se 672,5 milijardi eura zajmova i bespovratnih sredstava stavlja na raspolaganje državama članicama. Budući da Mehanizam za oporavak i otpornost kao temelj instrumenta NextGenerationEU igra presudnu ulogu u pomoći oporavku Europe od gospodarskog i društvenog šoka uzrokovanog pandemijom, vrlo je važno uključiti regionalne i lokalne vlasti u izradu nacionalnih planova za oporavak. Na taj će se način Mehanizmom za oporavak i otpornost gospodarstvima i društvima EU-a omogućiti veća otpornost i prihvaćanje digitalne i zelenije budućnosti.

Plan EU-a za gradove

Od pokretanja u 2016. godini, plan EU-a za gradove predstavlja važan korak u tematskim partnerstvima predstavljanjem raznih razina vlasti i dionika. Svesrdno pozdravljamo nedavno

¹ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0038_HR.html

usvajanje Nove povelje iz Leipziga² nastale tijekom njemačkog predsjedanja EU-om kao idućeg koraka u promicanju urbane dimenzije u izradi politika EU-a. Poveljom iz Leipziga uspostavljen je okvir za zeleni, pravedni i produktivni grad i naglašena je moć preobrazbe za opće dobro. Ističemo svoju posvećenost doprinosu procesu provedbe i uključivanju relevantnog raspona područja politika EU-a, s obzirom na to da na gradove utječu sektorske politike EU-a iz raznih područja prioriteta Komisije te se urbana dimenzija u svima njima mora očitovati.

Preko 70 % stanovništva Europe živi u urbanim područjima. Glavne gradove često karakterizira visoka koncentracija gospodarske aktivnosti, zaposlenosti i bogatstva. Na gradove se uistinu često gleda kao na središta gospodarskog rasta koja pružaju prilike za obrazovanje, inovacije i zaposlenje. Stoga gradovi privlače velik broj ljudi, no također stvaraju kompleksne izazove poput problema povezanih s održivošću, društvenom kohezijom, pristupačnim stambenim prostorima i učinkovitim uslugama prijevoza. Svi ti urbani izazovi traže sveobuhvatan odgovor. Stoga pozdravljamo predanost Europske komisije integriranom pristupu.

Podržavamo težnju da Europa postane prvi klimatski neutralan kontinent u svijetu do 2050. godine. Smatramo da su kakvoća zraka, klimatske promjene i zagađenje iz prometa važna pitanja za gradove te stoga pozdravljamo predanost Europske komisije rješavanju tih pitanja odgovarajućim politikama kako bi se osigurao nepovratan prijelaz na ugljičnu neutralnost.

Podržavamo i prepoznajemo nastojanja Europske komisije da kroz Fond za pravednu tranziciju pomogne područjima na koja najviše utječe prijelaz na klimatski neutralno gospodarstvo. Također, podržavamo digitalnu strategiju EU³ koja je od koristi europskim gradovima, građanima, gospodarstvu i okolišu.

Tekuće rasprave o europskom stupu socijalnih prava

Čestitamo Europskoj komisiji na nedavno objavljenom nacrtu Akcijskog plana za europski stup socijalnih prava⁴. Pozivamo Komisiju da Akcijski plan popratni konkretnim i ambicioznim zakonodavnim aktima, posebno u vezi s europskim sustavom osiguranja za slučaj nezaposlenosti i definicijom dostojanstvenog rada u ekonomiji platformi. S obzirom na neravnotežan i ranjiv položaj žena u postojećoj pandemiji i činjenicu da im prijeti veća opasnost od nezaposlenosti, pozivamo Komisiju da provede snažan plan za rodnu ravnopravnost. Naglašavamo važnost odgovora na ozbiljnu stambenu krizu koja nije pogodila samo obitelji s nižim prihodima, već i obitelji sa srednjim prihodima diljem Europe. Također izražavamo punu podršku Europskom parlamentu na nedavnom usvajanju izvješća o pristupu pristojnim i cjenovno pristupačnim mogućnostima stanovanja za sve.

2

https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/brochure/new_leipzig_charter/new_leipzig_charter_en.pdf

³ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/content/european-digital-strategy>

⁴ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2020-0247_HR.html

Oснаživanje kapaciteta za inovacije i privlačenje talenata u gradovima

Svjесni smo da u glavnim gradovima gospodarskog ni društvenog rasta nema bez inovacija. U svrhu zadržavanja gospodarskog razvoja kroz inovacije, u gradovima treba stvoriti pogodnu okolinu za istraživanje i inovacije. Podržavamo inicijativu Komisije za program Obzor Europa i Inovativne mjere za gradove.

Kohezijska politika kao potpora rješavanju tih izazova

Svjесni smo toga da je kohezijska politika gradovima i regijama važan instrument u suočavanju s budućim izazovima. Cilj je kohezijskih fondova podrška održivom razvoju gradova i urbanih područja, poticanje digitalnog i zelenog gospodarstva i rješavanje pitanja siromaštva, prijevoza, stanovanja i klime. Također, strukturne reforme i kohezija moraju zajednički djelovati kako bi se pomoglo u prijelazu na digitalno, zeleno i rodno ravnopravno gospodarstvo. Glavni alat za provedbu europskog zelenog plana je kohezijska politika i zato je nužna za održivi razvoj. Učinkovitom kohezijskom politikom mora se prepoznati velika raznolikost europskih regija i područja, uz podršku njihovim potrebama i istovremeni rad u širem smjeru održivije i ravnopravne Europe.

S obzirom na navedeno:

Nalazimo se u ključnom trenutku u kojem se odluke koje donosimo ne tiču samo najboljeg mogućeg iskorištavanja sredstava EU-a, kao što su kohezijski fondovi i dosad nezabilježena sredstva dostupna u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost, već i kvalitete života i zdravlja dolazećih generacija. Stoga se u pripremi nacionalnih planova za oporavak i otpornost i operativnih programa nacionalne vlade svakako moraju savjetovati s lokalnim vlastima i svim relevantnim dionicima. Nadalje, i Europska komisija i države članice moraju posvetiti posebnu pažnju sinergijama s drugim programima EU-a (Obzorom Europa i njegovim misijama, Inovativnim mjerama za gradove itd.). U konačnici, ulaganja u okviru nacionalnih programa za oporavak i otpornost te razni operativni programi moraju se bolje povezati s područjima politika u kojima države članice krše postojeće zakonodavstvo EU-a, primjerice u pogledu kvalitete zraka. Takvo bi povezivanje moglo također pomoći u odgovaranju na izazove koji su postojali prije pandemije i dovesti do pozitivnih društvenih, okolišnih i zdravstvenih ishoda za milijune građana EU-a, potaknuti gospodarstvo i unaprijediti klimatske ciljeve na razini EU-a.